

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

III. deinde in varia loca pro meritis dimittendos;

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A *Novissima inimica mors, de qua Demonum penis queritur. XIX. Vtrum beatitatis quoque future spatium terminis circumscriptis. XX. Horum dogmatum fontes referantur. XXI. Propter illa à Patribus graviter reprehensus est. XXII. An fuerit in heresi Chelastarum. XXXIII. Nonnulla Origeni defendendo adducuntur. XXIV. Nonnumquam solius Diaboli penas fore aternas assererat. XXV. Ab Origeniana super poenis Damnantorum opinione Patres aliquot non multum recedant. XXVI. Investigatur significatio vocis, αἰώνι.*

B I. **P**OSTREMO Dei arbitrio dijudicatis hominum rebus, sua quemque premia, suæ poenæ profectentur. In cuius rei tractatione tantum sibi permisit Origenes, ut non aliam ob causam majores in se querelas concitarit: nam & quales poenæ ac premia, & quanta futura sint, pervestigans, in absurdas opiniones prolapsus est, dum falsis doctrinæ suæ principiis dogmata hæc quoque accommodat. Diximus enim iam sæpe putasse illum mentis rationis compotes pro meritorum suorum mensura ac modo variis adjungi corporibus; subtilioribus, si recte se gesserint; sin secus, gravibus & crassis: eademque quemlibet statum adeptas, arbitrij sui libertate ad bene vel male agendum frui, ac perpetuos esse proinde à supernis ad inferiora lapsus & reditus. Inde sequitur certum nullum beatitatis futurum statum, nullum miseriæ; semperque vel in felicitate, vel in poenis futuro progressum aut regressum, prout in vitio animæ vel in virtute profecerint: ac Damnantorum idcirco poenas & Beatorum gaudia nequiquam fore sempiterna.

C II. Opinioni istius partes singulas si subtilius persequi velimus, & non ex Origeniana doctrinæ connexionem, sed ex ipsis Adamantij verbis aestimare singula, & quæcunque prætereant in id argumentum differunt colligere, res erit scilicet in proclivi. Primum itaque homines omnes igne examinatum iri definit: sed ita tamen ut illasi & illibati prætereant sancti; impiorum vero noxæ & vitia flammis excoquantur. *Veniendum est ergo, inquit Homil. 6. in Exod. omnibus ad ignem; veniendam est ad conflatorium: sedet enim Dominus, & constat, & purgat filios Iuda. Sed & illuc cum venitur, si quis multa opera bona, & parum aliquid iniquitatis attulerit, illud parum tamquam plumbum igni resolvitur ac purgatur, & totum remanet aurum purum. Et si quis plus illuc plumbi detulerit, plus excutitur, ut amplius decoquatur, ut & si parum aliquid sit auri, purgatum tamen refideat. Quod si aliquis illuc totus plumbus venerit, fiet de illo hoc quod scriptum est: Demergetur in profundum, tamquam plumbum in aqua validissima. Et Homil. 3. in Psalm. 36. Certum est quia manet nos ignis ille qui preparatus est peccatoribus, & veniemus ad illum ignem, in quo uniuscuiusque opus quale sit ignis probabit. Et, ut ego arbitror, omnes nos venire necesse est ad illum ignem. Etiam si Paulus sit aliquis vel Petrus; venit tamen ad illum ignem. Sed illi tales audiunt: Etiam si per ignem transeas, flamma non aduret te. Si vero aliquis similis mei peccator sit, veniet quidem ad ignem illum, sicut Petrus & Paulus, sed non sic transeat, sicut Petrus & Paulus. Ac illius transitus discrimen Ebræorum, Ægyptiorumque per mare Rubrum transitus comparatione explanat: adductus scilicet his Pauli 1. Cor. 3. 13. Uniuscuiusque opus quale sit, ignis probabit. Et Homil. 14. in Luc. Ego puto, quod & post resurrectionem ex mortuis indigemus sacramento eluente nos atque purgante; nemo enim absque sordibus resurgere poterit; nec ullam posse animam reperiri, quæ universis stationibus vitii careat. Et libr. 5. contra Cellsum, Epicureum hunc confutans, qui receptam apud Christianos de mundi conflagratione opinionem irridebat, dicit ignem universo mundo inferri: εἰς ὅς δ' ὅτι καὶ ἐν αἰῶνι τῆς διορθώσεως ἡ δόξα τῆς πνεύματος δυνάμει καὶ ἰσχυρίας, καὶ ἰσχυρίας καὶ ἐκταραχίας τοῦ μὴ ἐχόντος ἕλκεν διορθώσειν αἰατοῦς ὅτι ἐκείνους τῆς πνεύματος. καὶ ἰσχυρίας δὲ ἐκταραχίας τοῦ ἐν τῇ δόξῃ τῆς πνεύματος; καὶ λόγος, καὶ νομιμῶν ἑσπικῶν διορθώσειν αἰατοῦς ἕλκεν, ἰσχυρίας ἢ ἐκταραχίας διορθώσεως. Cum ait ergo libr. 8. in Epist. ad Rom. quicumque Verbo Dei purgatus non fuerit, hunc igne excruciatum iri; igne quoque lustratum, sed non adustum iri intelligit, qui Verbo Dei fuerit purgatus.*

F At Homilia tamen in Lucam 24. eos tantum igneo flumine à Christo baptizandos affirmat, qui aqua & spiritu fuerint baptizati, & purgatione eguerint. E contrario vero Homil. 2. in Jerem. sanctos dicit Spiritu sancto à Iesu baptizari, scelestos vero igne. Homilia autem 25. in Num. unumquemque purgatione indigere ait, *sed mystica hæc esse & ineffabilia. Quis enim nobis, inquit, enarrare poterit quæ sint purificationes quæ patentur Paulo, vel Petro, vel aliis horum similibus? Cæterum mentem Origenis parum affectu sunt Sixtus Senensis & Genebrardus, verba ejus referenda censentes ad ignem ultimæ conflagrationis, qui electos quosdam nondum satis purgatos lustrabit, reprobos vero omnes apprehendet: nam ne sanctissimos quidem, Petrum puta, vel Paulum, hoc igne futuros immunes Adamantius arbitrat.*

III. Igne hoc probati homines varia loca pro meritis ex decreto Origenis sortientur,

alij Infernum, variaque Inferni loca, & mansiones; & quemadmodum terrena hæc loca A
 mentibus è cœlesti domicilio propter peccata deturbatis pro Inferno habentur, ita homi-
 nibus è terra digressis & scelere contaminatis inferiorem assignari sedem, quæ Infernus
 appellatur. τὴν δ, inquit cap. 1. Philoc. ἀσπὲς οἱ ἐπιούθην κτ' ἢ κοινὸν διαίτην καταδύσαντες,
 ἐκ τῆς ἐν γαῖαν περὶ ἀσπὲς οἱ οὐρανὸν ἀνοήτως, εἰ περιπέτῃς ἀξίως τῶν κελυμῶν γῆρας ἀδύ, τὸ πῶν δὲ
 ἐξ ἑνὸς τῶν ἁγίων κτ' ἢ ἀπὸ γῆρας τῆς ἀσπὲς οἱ οὐρανὸν ἀνοήτως. ἡτοις οἱ ἐπιούθην, ἢ ἡτοις οἱ πῶν ἀνοήτως οἱ πῶν ἀνοήτως
 ἢ χεῖρον. Quæ sic à Rufino reddita sunt libr. 4. ἀσπὲς οἱ οὐρανὸν cap. 2. Fortassis enim sicut bi qui de
 hoc mundo secundum communem mortem istam recedentes pro actibus suis & meritis dispensantur, prout
 digni fuerint indicati, alij quidem in locum qui dicitur Infernus, alij in sinum Abrahæ, & per diversa
 quæque vel loca vel mansiones: ita etiam ex illis locis velut illic (si dici potest) morientes à superis B
 hunc locum descendunt: nam illis inferna hic morientium anima dicitur. Credo ob hanc distinctionem
 Infernus inferior à Scriptura nominatur in Psalmis: Quis liberaſti animam meam ex Inferno inferiori.
 Quæ ab Hieronymo quoque Epistolæ 59 ad Avitum, cap. 4. inserta sunt. Quoniam autem
 Internum Christus tenebras exteriores nonnumquam appellat, inde fit ut eas extra mun-
 dum Adamantius ablegat Tract. 33. in Matth. Quoniam legimus, inquit, aliquem qui fuit ante
 nos exponemem de tenebris abyſſi, & dicentem quoniam abyſſus est extra mundam foris, & tenebre.
 Consideremus ergo si potest vera esse expositio eius, ut quidam quasi indigni toto mundo in abyſſum illam,
 quam ille exposuit, foras eſſentur, in qua sunt tenebre, nemine eas illuminante, cum sint extra totum
 mundum. Sed alibi tamen aliter tenebras exteriores exponit, ut mox ostendemus. Homilia
 autem 1. in Genes. abyſſum illam cui in rerum initio tenebræ incubabant, eam esse scribit C
 in quam Diabolus, ipsiusque Angeli mittendi sunt.

IV. Assignatis locis ac sedibus suis redditos homines pœnæ ac supplicia pro scelere
 modo torquebunt. Ait enim libr. 1. ἀσπὲς οἱ οὐρανὸν, cap. 6. Interion tam in his qua videntur, & tem-
 porationi sæculis, quam in illis qua non videntur & æterna sunt, omnes isti pro ordine, pro ratione, pro
 modo, & meritorum dignitatibus dispensantur, ut alij in primis, alij in secundis, nonnulli etiam in ulti-
 mis temporibus, & per majora & graviora supplicia, necnon & diſtarna, ac malis (at ita dicam) facu-
 lis tolerata, asperioribus emendationibus reparati & restituti, eruditionibus primo Angelicis, tum deinde
 etiam graduum virtutibus, & sic per singula ad superiora provecti, usque ad ea qua sunt invisibilia &
 æterna perveniant, singulis videlicet quibusque cœlestium virtutum officij quadam eruditione in specie
 peragratis. Ex quo, ut opinor, hoc consequentia ipsa videtur ostendere, unamquamque rationabilem D
 naturam posse ab uno in aliterum ordinem transire, & per singulos in omnes, & ab omnibus in singulos per-
 venire, dum accessus profectuum, defectuumve varios pro motibus vel conatibus propriis uniusquisque pro
 liberi arbitrij facultate perpetitur. Prolixum locum describere necesseum habui, quia ad Orige-
 nianæ doctrinæ enodationem, & sequentium intellectum confert.

V. Iam vero cuiusmodi pœnas futuras opinatus sit Origenes, videamus. Ignem illum
 æternum, in quem capitali Christi decreto impij mittendi sunt, nihil aliud esse ratus est,
 quam conscientia vermẽ. Consultatur caput 11. libri 2. De princip. quo id argumentum
 excussit: ibi ait revocatam divina virtute, & ob oculos impij positam peccatorum memo-
 riam, (iuxta illud Pauli Rom. 2. 15, 16. Inter se invicem cogitationibus accusantibus, aut etiam de-
 fendentibus. In die quum judicabit Deus occulta hominum) mentem ejus stimulis pungere, ut sui E
 ipsa sit accusatrix & testis; eamque adeo flammis ultricibus urere: ignis huius eſſeam esse
 admittas ante noxas, quas idcirco Apostolus ligna, fœnum, & stipulam nominavit; hinc
 scriptum esse apud Isaïam 50. 11. Ambulate in lumine ignis vestri, & flamma quam accendistis,
 Per quos sermones, inquit, hoc videtur indicari, peccator ut flammam sibi ipse proprij ignis accendat, &
 non in aliquem ignem qui ante fuerat accensus ab alio, vel ante ipsam substituerit, demergatur. Quærit
 deinde an præter illos, vel iræ, vel furoris, vel infanix, vel meroris ignes, quibus impij
 cum in hac vita torti fuerint, in futura quoque torquebuntur, aliqua generali pœna post
 mortem puniendi sint. Deinde dicit eo cruciatu affectum iri animam, ab ordine atque har-
 monia, ad quam fuerat à Deo condita, divulsam, quo afficitur corpus cum membra soluta
 compage distrahantur: Quæ, inquit, anima dissolutio atque divulsio cum adhibiti ignis ratione fue-
 rit explorata, sine dubio ad firmiorem sui compagem instaurationemque solidatur. Præterea quemad-
 modum curandis morbis ferrum & ignis sæpe adhibentur, ita conjecat medicum nostrum
 Deum volentem diluere vitia animarum nostrarum, qua ex peccatorum & scelerum diversitate college-
 rant, ut hujuscemodi pœnalibus curis; insuper etiam ignis inferre supplicium, his qui sanitate animæ
 perdidissent. Idem libro 5. cont. Cels. non aliud quidquam per ignes intelligere docet eos
 quos Scriptura stultos mundi appellat, ἢ τὸ δὲ εὐθύ, καὶ τὸ ἀσπὲς οἱ οὐρανὸν ἀνοήτως, κτ' ἢ
 πολλὰς καὶ ἀσπὲς οἱ οὐρανὸν ἀνοήτως. Tale illud è Tractat. 34. in Matth. Qui autem recedant ab Iesu decedant
 in ignem æternum, qui alterius generis est ab hoc igne quem habemus in usu. Nullus enim ignis inter ho-
 mines est æternus, sed nec multi temporis; extinguitur enim cito. Æternus autem ignis est ille, de quo &
 Esaias dicit in fine Prophetiæ suæ: Vermis eorum non morietur, & ignis eorum non extinguitur. Simili